

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

वार्षिक
प्रगती
प्रतिवेदन

२०७५/०७६

परोहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
लौकाहा, रौतहट
प्रदेश नं. २, नेपाल

प्रतिवेदन सारांश

नेपालको संविधानको धारा ३३ ले रोजगारीको हकलाई मौलिकहकको रूपमा समावेस गरेको अवस्थामा सो मौलिकहकको कार्यान्वयन गर्न रोजगारी हक सम्बन्धि ऐन २०७५ जारी भएको छ । यो ऐनले प्रत्येक स्थानीय तहमा रोजगार सेवाकेन्द्रको स्थापना गरि बेरोजगारहरूको पहिचान र सूचीकरण गर्ने तथा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई एक आर्थिक वर्षमा न्यूनतम एक सय दिनको रोजगारीको प्रत्याभूति गरिने व्यवस्था अनुरूप रौतहट जिल्लाको परोहा नगरपालिकामा २०७५ साल फाल्गुन ३० गते देखि औपचारिक रूपमा रोजगार सेवाकेन्द्र स्थापना गरि संचालन गरिएको छ । आर्थिक वर्षको उतरार्धमा रोजगार सेवाकेन्द्रको स्थापना भएको हुनाले यस नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने हरेक विकास निर्माणका गतिविधिहरूमा बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई समावेस गर्न सकिने अवस्था थिएन । ऐन अनुसार यो आ.व.को चैत्र महिनामा गरेको आवेदन आगामी आ.व.मा कार्यान्वयन हुने गर्दछ । तर पहिलो वर्ष भएको हुनाले चैत्र महिनामा बेरोजगार आवेदन फारमका लागि गरिएको सुचनामा व्यापक रूपमा हरेक घरधुरीमा पुग्न नसके पछि यसलाई पुन वैसाख मसान्तसम्म थप गरिएको थियो । वैसाख मसान्त सम्ममा प्राप्त आवेदनहरूका आधारमा श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले दर्ता भएका बेरोजगारहरूलाई ३० दिनको रोजगारी दिन सकिने अवस्था आएको भन्दै यो नगरपालिकामा ३९ लाख रुपैया निकाशा गरेपछि यस नगरपालिकाको सबै वडाहरूमा सडक मर्मत तथा सरसफाई योजना संचालन गरि कुल १७ लाख ६२ हजार ४३४ रुपैया खर्च भएको छ भने २०३ जना बेरोजगार व्यक्तिले अधिकतम १८ दिनसम्मको रोजगारी प्राप्त गरी कुल ३०५० दिन रोजगारी प्राप्त गरेका छन् । यो कार्यक्रम वाट शैक्षिक बेरोजगार भन्दा बढी निरक्षरहरू, दलित तथा महिलाहरू बढी लाभान्वित भएका छन् ।

विषय सुची

१. पृष्ठभूमि	४
२. कार्यक्रमको दीर्घकालिन सोच	५
३. कार्यक्रमको लक्ष्य	५
४. कार्यक्रमको उद्देश्य	५
५. सञ्चालित क्रियाकलापहरु	५
५.१ रोजगार संयोजकको हाजिरी र रोजगार सेवा केन्द्रको स्थापना	६
५.२ कार्यक्रम सम्बन्धि अभिमुखीकरण	६
५.३ बेरोजगार ब्यक्तिको लगत संकलन	७
५.३.१ लिङ्गका आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको विवरण	७
५.३.२ जातजातिको आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको विवरण	८
५.३.३ उमेर समुहको आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको विवरण	८
६. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाको सञ्चालन	९
७. सामुदायिक आयोजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन	१०
८. सञ्चार क्षेत्रको नजरमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	११
९. कार्यक्रमका उपलब्धिहरु	१२
१०. कार्यक्रम सञ्चालनमा आईपरेका समस्याहरु	१३
११. कार्यक्रमका अवसरहरु	१४
१२. कार्यक्रमका चुनौतीहरु	१४
१३. सल्लाह र सुझावहरु	१४
१४. कार्यक्रममा भएको खर्च	१५
१५. निश्कर्ष	१५
१६. अनुसूचिहरु	१६-२१

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ३३ मा मौलिक हकको रूपमा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई रोजगारीको हक हुनेछ भने भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न बनेको रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्नका लागि आन्तरिक रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्न नेपाल सरकारले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम ल्याएको हो । सरकारले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट मार्फत सार्वजनिक विकास निर्माणका कार्यहरूमा रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरी आगामी पाँच वर्ष भित्रमा कुनै पनि नेपाली नागरिक वाध्यताले वैदेशिक रोजगारीमा जानु पर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्ने घोषणा गरेको थियो । सो अनुसार वि.सं. २०७५ फाल्गुन १ गते सम्मानीय प्रधानमन्त्रीज्यूले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको शुभारम्भ गर्नु भएको थियो ।

रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ ले प्रत्येक स्थानीय तहको मातहतमा रही कार्य गर्ने गरी रोजगार सेवा केन्द्रको स्थापना हुने व्यवस्था गरे अनुसार परोहा नगरपालिकामा विधिवत रूपमा मिति २०७५ फाल्गुन ३० गते रोजगार सेवा केन्द्रको स्थापना थियो र सोही दिन जनप्रतिनिधि, वडा सचिव तथा अन्य कर्मचारीहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम समेतको आयोजना गरिएको थियो । कार्यविधिमा भएको व्यवस्था तथा मन्त्रालयको पत्र बमोजिम सबै वडा कार्यालयहरूमा सूचना पठाई मिति २०७५ चैत्र १ गते देखि नै बेरोजगार ब्यक्तिहरूको पहिचान तथा सूचीकरणको लागि वडा कार्यालयहरू मार्फत निवेदन माग तथा संकलन गरिएको थियो । रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ ले रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत भएका बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई एक आर्थिक वर्षमा न्यूनतम एक सय दिनको रोजगारी प्रत्याभूति गरिने व्यवस्था गरेको छ । यसरी सूचीकृत भएका बेरोजगार ब्यक्तिहरूलाई न्यूनतम रोजगारी सुनिश्चित गर्न व्यवसायिक कृषि, सिंचाई, खानेपानी, सरसफाई, नदी नियन्त्रण, वन, पर्यटन, यातायात, पूर्वाधार लगायतका अन्य सार्वजनिक निर्माण कार्यमा रोजगारी प्रदान गरिने छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले यी कामहरूको अलावा बेरोजगार ब्यक्तिहरूको लागि रोजगार सेवा तथा सहायता, बेरोजगार ब्यक्तिहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा स्वरोजगारी, रोजगारी सृजनामा नीजि क्षेत्रहरूसँग सहकार्य र समन्वय समेत गरिनेछ ।

रोजगारी श्रृजना गर्दा सार्वजनिक क्षेत्रका विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूमा श्रमिकको माग हुने र माग बमोजिमका श्रमिकहरूको आपूर्ति रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत हुने भई सबै स्थानीय तहमा श्रमको माग र आपूर्तिको औपचारिक संयन्त्रको समेत विकास हुनेछ । यस्तो संयन्त्रले स्थानीय स्तरमा निजी, सहकारी तथा गैर सकारी क्षेत्रमा हुने श्रमिकको माग र आपूर्ति बीचमा सहजीकरण र संयोजनको भूमिका समेत निर्वाह गर्नेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत निजी, सहकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसंग समेत समन्वय र सहकार्य गरी ती क्षेत्रहरूमा थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ । श्रमिकमा हुने क्षमता तथा सीप अभावका कारणले बजारमा देखिएको श्रमिकको माग र आपूर्तिको बीचमा अन्तरलाई कम गर्न यस कार्यक्रम अन्तर्गत श्रमिकको क्षमता तथा सीप विकास तालिम कार्यक्रमहरू समेत संचालन गरिनेछन । बेरोजगार ब्यक्तिहरूले आफूसंग भएको सोच, सीप र

अनुभवका आधारमा स्वरोजगार हुन चाहेमा आवश्यक पर्ने सीप तथा उद्यमशीलता अभिवृद्धि गर्न विशेष उद्यमशीलता तालिम प्रदान गर्ने र उद्यमको अवधारणा प्रस्तावको मूल्यांकनका आधारमा सहूलियतपूर्ण ऋण सहायता उपलब्ध गराउने व्यवस्था समेत यस कार्यक्रम मार्फत गरिनेछ ।

२. कार्यक्रमको दीर्घकालिन सोंच

ज्ञान, सीप र क्षमतायुक्त प्रतिस्पर्धी श्रमशक्तिको विकास र उत्पादनशील आन्तरिक रोजगारी सिर्जना मार्फत श्रमशक्तिको स्वदेशमै पूर्ण उपयोग गरी आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न सबैका लागि रोजगारीको प्रत्याभूति मार्फत नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु यस कार्यक्रमको दीर्घकालीन सोच रहेको छ ।

३. कार्यक्रमको लक्ष्य

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले स्वदेशमा नै रोजगारीका अवसरहरु सृजना गरि आगामी ५ वर्ष भित्र वैदेशिक रोजगारीमा जाने वाध्यात्मक अवस्थाको अन्य गर्नका लागि “ आन्तरिक रोजगारिका अवसरमा वृद्धि र सामाजिक संरक्षणको प्रवर्द्धन” लक्ष्य निर्धारण गरेको छ ।

४. कार्यक्रमको उद्देश्य

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमले माथि उल्लेखित सोंच र लक्ष्य हासिल गर्न देहाय अनुसारका उद्देश्यहरु रहेका छन्ः

- (क) बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न आवश्यक रोजगार सेवा र सहायता प्रदान गर्ने,
- (ख) दक्ष तथा सक्षम जनशक्ति विकास गरी आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने,
- (ग) सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरुबीचको समन्वय र सहकार्यमा थप रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने,
- (घ) आन्तरिक रोजगारी सिर्जनाका लागि आवश्यक नीतिगत र संरचनात्मक व्यवस्था गर्ने,
- (ङ) सार्वजनिक पूर्वाधारहरुको निर्माण, स्तरोन्नति र विस्तारमा योगदान गर्ने,
- (च) आन्तरिक रोजगारी सिर्जना सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान गरी रोजगारीका नयाँ क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने,

५. संचालित कृयाकलापहरु

परोहा नगरपालिका, रौतहटमा आ. व. २०७५/०७६ मा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम छोटो समयमा उपलब्धिमुलक कार्य सम्पादन गरि सम्पन्न भएको छ । कार्यक्रममा वारेमा उल्लेख्य जानकारी नै नभएको अवस्थामा र आर्थिक वर्षको तेश्रो चौमासिकमा यो नगरपालिकामा प्रवेश गरेको कार्यक्रम यहाँका ५ हजार भन्दा वढी घरधुरी तथा विभिन्न कार्यालयहरुको चासोको विषय वनेर रहेकोछ । यो अवधीमा संचालन गरिएका कृयाकलापहरु तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१ रोजगार संयोजकको हाजिरी र रोजगार सेवाकेन्द्र स्थापना

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत यस नगरपालिकामा रोजगार संयोजकको रूपमा संदीप कुमार साहले २०७५ फागुन १६ गते श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयबाट नियुक्ति लिई मिति २०७५ फागुन २६ गते मन्त्रालयको पत्र र मन्त्रालय संग भएको दुई पक्षीय सम्झौता सहित परोहा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई वुझाई औपचारिक रूपमा हाजिर हुनु भएको थियो भने सोही दिन देखि कामकाजको थालनी समेत गरेको थियो । मिति २०७५ फाल्गुन ३० गते का दिन परोहा नगरपालिकाको कार्यालय मै रोजगार सेवा केन्द्रको स्थापना गरि संचालन हुदै आएको छ । रोजगार सेवा केन्द्र संचालनका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु खरीद गरिएका छन । हाल रोजगार सेवा केन्द्र अन्तर्गत रहेका समग्रीहरु को विवरण **अनुसुची १** मा राखिएको छ ।

५.२ कार्यक्रम सम्वन्धि अभिमुखीकरण

परोहा नगरपालिकामा रोजगार सेवा केन्द्र स्थापना भएकै दिन नगर कार्यपालिकाका सबै निर्वाचित प्रतिनिधि, वडा सचिव तथा अन्य सरोकारवाला कर्मचारीहरुलाई कार्यक्रमको वारेमा जानकारी गराउने उद्देश्यले अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा कार्यक्रमले परिकल्पना गरेको क्षेत्र अपेक्षित उपलब्धीका वारेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री देवनाथ यादबले जानकारी गराउनु भएको थियो भने कार्य संचालन प्रकृया र रोजगार सेवा केन्द्रको काम कर्तव्य, अधिकार र भूमिका सम्वन्धमा रोजगार संयोजकले जानकारी गराउनु भएको थियो । अभिमुखीकरणमा छलफल गरिएका विषय वस्तुहरु निम्नानुसार रहेका थिए:

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम परिचय
- रोजगार सेवा केन्द्रको काम कर्तव्य र भूमिका
- रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, नियमावली तथा निर्देशिकामा भएको व्यवस्थाहरुको संक्षिप्त जानकारी
- बेरोजगार व्यक्ति परिभाषा
- बेरोजगार व्यक्तिले पाउने सेवा सुविधा
- बेरोजगार ब्यक्तिको निवेदन दर्ता प्रक्रिया तथा सुचिकरण प्रक्रिया
- सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिले रोजगारी पाउने प्रकृया
- नगर कार्यपालिकाको भूमिका
- वडा कार्यालयको भूमिका

यो अभिमुखीकरण कार्यक्रमसंगै बेरोजगार ब्यक्तिहरुको निवेदन दर्ता सम्वन्धमा वडा कार्यालयका सचिवहरुलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र रोजगार संयोजकले अनुशिक्षण समेत गर्नु भएको थियो ।

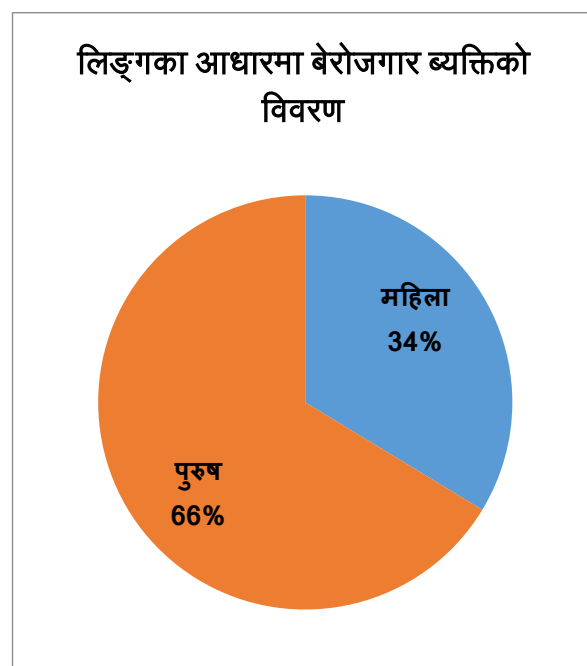
५.३ बेरोजगार व्यक्तिको लगत संकलन

वडा सचिवहरूलाई अनुशिक्षण र जनप्रतिनिधिलाई अभिमुरखीकरण पश्चात नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयहरूमा निवेदन दर्ता गर्नका लागि स्थानीय एफ एम रेडियो, नगरपालिकाको फेसबुक पेज, वेवसाइड तथा सूचना पाटीका माध्यमबाट बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई निवेदन दिन आह्वान गरिएको थियो । तत्पश्चात हरेक वडा कार्यालयहरूमा निशुल्क रुपमा निवेदन फारम पाउने व्यवस्था गरिएको थियो । मिति २०७५ चैत्र १ गते देखि नै निवेदनका लागि खुला तथा निवेदन संकलनको काम समेत सुरु गरिएको थियो । मन्त्रालयबाटै थप भएको समयको आधारमा २०७६ वैसाख मसान्त सम्म यो नगरपालिकामा कुल २६६२ जना बेरोजगार व्यक्तिहरूले निवेदन दिएको थियो । निवेदन दिनेहरूमा पुरुष कै सहभागिता धेरै रहेको थियो भने उमेर समुहमा ३१ देखि ४० वर्ष उमेर समुहका ब्यक्तहरूको निवेदन धेरै रहेका छन । शैक्षिक योग्यता भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूले निवेदन थोरै रहेको छ निरक्षर व्यक्तिहरूको निवेदन धेरै प्राप्त भएको थियो । प्राप्त निवेदनहरूको विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

५.३.१ लिंगका आधारमा बेरोजगारहरूको विवरण

लिंगका आधारमा हेर्दा परोहा नगरपालिकामा दर्ता भएका कुल २६६२ वटा आवदेन मध्ये ६६% अर्थात १८२५ वटा निवेदन पुरुषका रहेका छन । यसले के देखाएको छ भने पुरुषहरू तुलानात्मक रुपमा वढी रोजगार छन (स्वदेश भित्रै तथा वैदेशिक रोजगारमा) भने महिलाहरू घरेलु काम तथा कृषि क्षेत्रमै काम गर्ने गर्छिन । बेरोजगार ब्यक्तिहरूको लिंगीय विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

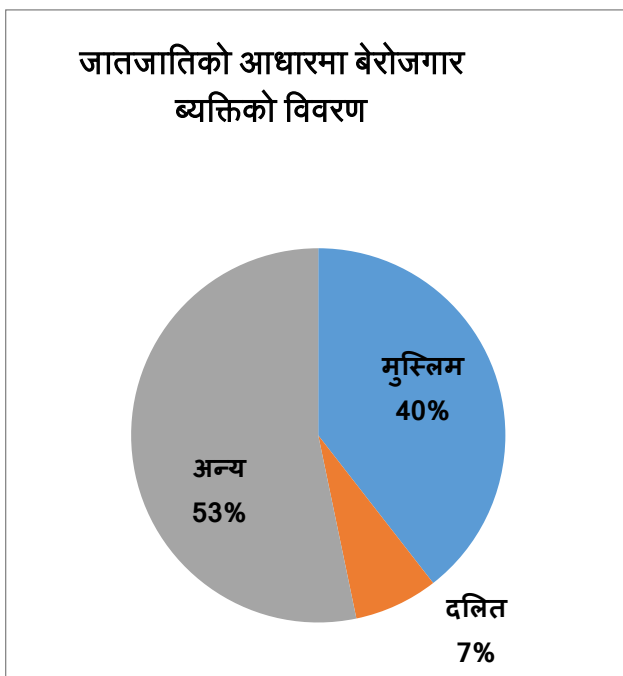
वडा नं.	महिला	पुरुष	जम्मा
१	८	१२५	१३३
२	१३	२२३	२३६
३	१२	५८	७०
४	२३८	४३३	६७१
५	४३	१३३	१७६
६	७४	१५०	२२४
७	१६२	२९०	४५२
८	६२	१२१	१८३
९	२२५	२९२	५१७
जम्मा	८३७	१८२५	२६६२

५.३.२ जातजातिको आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको विवरण

परोहा नगरपालिकामा प्राप्त भएका बेरोजगार ब्यक्तिहरुको निवेदन मध्ये सबै भन्दा बढी अन्य समुह (यादब, तेली, महतो, बैठा, पटेल, सहनी आदि) का रहेका छन। तुलानात्मक रुपमा यो नगरपालिकाको वसोवासको हिसावले हेर्दा यहा मुस्लिम जातिको सघनता रहेको छ। यस नगरपालिकामा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको कुल २६६२ निवेदन मध्ये दलितको निवेदन संख्या १८९ अर्थात ७%, मुस्लिम जातिको निवेदन संख्या ११३९ अर्थात ४०% र अन्य जातजातिको निवेदन संख्या ५३% अर्थात १३३४ रहेको छ। जसको विवरण तल प्रस्तुत गरिएकोछ।

वडा नं.	मुस्लिम	दलित	अन्य	जम्मा
१	८१	२४	२८	१३३
२	१३२	२०	८४	२३६
३	१२	१८	४०	७०
४	३६०	६	३०५	६७१
५	९९	१७	६०	१७६
६	०	३८	१८६	२२४
७	२०६	११	२३५	४५२
८	३१	७	१४५	१८३
९	२१८	४८	२५१	५१७
जम्मा	११३९	१८९	१३३४	२६६२

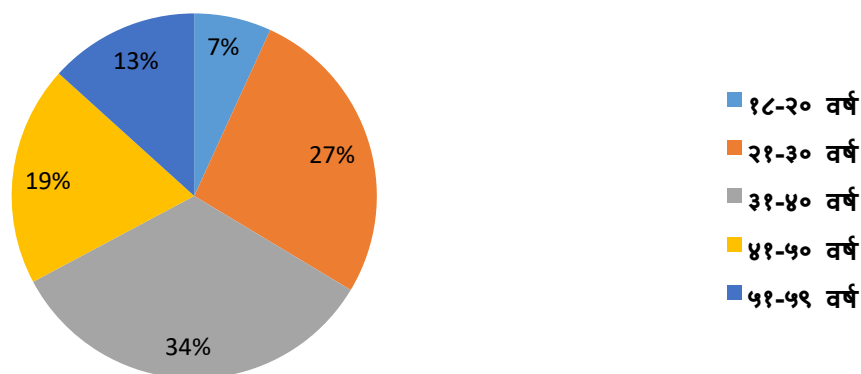

५.३.२ उमेर समुहका आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिहरुको विवरण

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम नेपाल पहिलो पटक बेरोजगार ब्यक्तिहरुको पहिचान गरि बेरोजगारहरुलाई कम्तीमा १०० दिनको रोजगारी प्रदान गर्ने कार्यक्रम हो। यस कार्यक्रमको माध्यमबाट आन्तरिक रोजगारी सृजना गर्नु साथै बेरोजगार ब्यक्तिहरुलाई रोजगार सेवा तथा सहायता, सीप तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन समेत गर्ने रहेको छ। यस नगरपालिकामा प्राप्त बेरोजगार ब्यक्तिहरुको कुल २६६२ निवेदन मध्ये ३४% अर्थात ८६५ निवेदन ३१ देखि ४० वर्षको उमेर समुहमा रहेको छ। त्यसै गरी २७% अर्थात ७३८ निवेदन २१ देखि ३० वर्ष उमेर समुहको रहेको छ। ४१ वर्ष भन्दा माथि ५० वर्ष सम्मका व्यक्तिहरुको निवेदन संख्या १९% अर्थात ५१६ रहेको छ। बेरोजगारहरुमा ५१ वर्ष माथिको संख्या १३% अर्थात ३६२ रहेको छ भने २० वर्ष भन्दा कम उमेर समुहको निवेदन ७% अर्थात १८१ रहेको छ। जसको विस्तृत विवरण तल प्रस्तुत गरिएको छ।

वडा नं.	१८-२० वर्ष	२१-३० वर्ष	३१-४० वर्ष	४१-५० वर्ष	५१-५९ वर्ष	जम्मा
१	१३	४९	४४	२०	७	१३३
२	८	७०	६६	४८	४४	२३६
३	१२	२६	१२	६	१४	७०
४	३८	१९३	१९८	१३४	१०८	६७१
५	१५	५७	५३	३७	१४	१७६
६	१९	७५	७६	३३	२१	२२४
७	३९	१०७	१६९	८७	५०	४५२
८	१४	५३	६५	२७	२४	१८३
९	२३	१०८	१८२	१२४	८०	५१७
जम्मा	१८१	७३८	८६५	५१६	३६२	२६६२

उमेर समूहका आधारमा बेरोजगार ब्यक्तिको विवरण

६. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत अनुसार आ.व. ०७५/०७६ को चैत्र र बैशाख महिनामा लिएको बेरोजगार ब्यक्तिहरुको लगत आ.व. ०७६/०७७ मा कार्यान्वयन हुने गर्दछ । तर पहिलो वर्षमा नै केहि काम गर्ने योजना का साथ श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना

संचालन कार्यविधि, २०७६ लागु भए पछि यस नगरपालिकामा रु. ३१ लाख रुपैया रकम निकाशा गरेको थियो । कार्यविधि अनुसार अधिकतम ५ लाख सम्मका योजनाहरू संचालन गर्नु पर्ने, कम्तिमा ७०% बजेट ज्याला वापत भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यवस्था अनुसार छोटो समयमा तुला भौतिक पुर्वाधारका योजनाहरू संचालन गर्ने संभावना रहेन । त्यसैले परोहा नगरपालिकाले वडा नं. १ मा कबरगाह को सुधार तथा सरसफाई र वडा नं. २-९ मा सडक मर्मत, सुधार तथा सरसफाई योजनाको छनौट गरि सञ्चालन गर्ने निर्णय गर्यो । मन्त्रालयको योजना अनुसार कम्तिमा १ महिना रोजगारी दिने भनिएता पनि योजनाको छनौट, प्राविधिकको डिजाइन ईस्टिमेट आदिका आधारमा मिति २०७६ असार ३ गते वाट प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको शुभारम्भ गर्ने रौतहटको पहिलो स्थानीय तहको रुपमा यस नगरपालिकाले अधिकतम १८ दिन सम्मको योजन संचालन गर्यो जसमा कुल २०३ जना श्रमिकहरूको परिचालन गरिएको थियो ।

७. सामुदायिक आयोजनाको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजनाहरू संचालनको क्रममा प्राविधिक सहित प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, रोजगार संयोजक, योजान शाखा प्रमुख तथा लेखापाल समेतको टोलीले अनुगमन गर्ने गरेको थियो । अनुगमनको क्रममा हरेक आयोजनाको लागत अनुसार काम भए नभएको भन्ने वारेमा अनुगमन टोलीका सदस्यहरूले प्रश्न गर्नु भएको थियो भने स्थानीय श्रमिकहरूसंग समेत अन्तरक्रिया गर्नु भएको थियो । अनुगमनको क्रममा देखिएका सकारात्मक पक्षहरू तथा सुझावहरू निम्नानुसार रहेका छनः

सकारात्मक पक्ष

१. छोटो अवधिको आयोजना भए पनि काम प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन हुने गरेको,
२. २०३ जना श्रमिकले अधिकतम १८ दिन सम्मको रोजगारी पाएकोले समयको अधिकतम उपयोग भएको,
३. आयोजना स्थलमा श्रमिकको सुरक्षाका सामग्रीहरू र प्राथमिक उपचारको सामग्रीहरूको व्यवस्था समेत रहेको,
४. आयोजनाको लक्ष्यको तुलनामा सम्पादित कामको परिणाम राम्रो रहेको,
५. वडाको मुख्य सडक लगायत अन्य सडकहरूको समेत मर्मत तथा सुधार गरि सडकको दुबै तिर रहेको नाला (ढल) को पनि सरसफाई भएको,
६. ईस्टिमेट अनुसारको काम सम्पन्न भए पछि वडाका सार्वजनिक ठाउँहरू समेतको सरसफाई भएको,
७. वडा नं ७ मा अवस्थित रहेको सामुदायिक भवन लगायत विद्यालय परिसर तथा वरिपरीको समेत सरसफाई भएको,
८. आयोजना अवधिमा कुल ३०५० जनाको रोजगारी सृजना भएको,
९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक योजना बेरोजगार ब्यक्तिहरूको लागि रोजगारी दिने कार्यक्रम रहेको भन्ने बुझाई विकास भएको,
१०. ज्याला भुक्तानीका लागि सवै श्रमिकहरूको वैक खाता खोलिएको ।

अनुगमनको निश्कर्ष

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना परोहा नगरपालिकामा पहिलो पटक संचालन गरिएकोले समग्रमा कार्यक्रम सन्तोषजनक रहेको र डिजाइन ईस्टिमेट अनुसारका सबै सामाग्रीहरू उपलब्ध रहेको तथा श्रमिकहरूको ज्याला भुक्तानीको लागि बैंक खाता समेत खोलिएकोले श्रमिकहरूलाई समयमै काम सम्पन्न गर्न सजिलो भएको तथा श्रमिकको ज्याला बैंकबाट भुक्तानी गरिने भएकोले यो कार्यक्रम पारदर्शी र प्रभावकारी हुने अपेक्षा समेत गरिएको छ ।

८. संचार क्षेत्रको नजरमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम

परोहा नगरपालिकामा सञ्चालन भएको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई यस कार्यक्रममा सूचीकृत हुन स्थानीय गुजारा एफ. एम. बाट सूचना प्रवाह भएको थियो । त्यस्तै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाको शुभारम्भ रौतहट जिल्लामा पहिलो स्थानीय तहको रूपमा परोहा नगरपालिकाले गरेको थियो । कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि स्थानीय संचार क्षेत्रले पनि अनुगमन गरि आफ्ना प्रतिक्रियाहरू बेला बेलामा स्थानीय पत्रपत्रिका तथा अनलाइन पत्रिकाबाट नियमित रूपमा दिने गरेको छ । कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन गर्ने क्रममा उद्घाटन देखि समापन सम्म अनुगमन गरि आ आफ्नो प्रतिक्रिया सहितका सामाग्रीहरू प्रकाशन प्रशारण गरेका छन् । रौतहटका स्थानीय अनलाईन पत्रिका हस्तक्षेप खबरले **“जिल्लामा पहिलो नगरपालिका परोहाले गरे प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको शुभारम्भ”** शिर्षक राखेर कभर पेजमा फोटो सहित प्रमुख समाचार लेखेको थियो ।

Exclusive Solution !
आफ्नै वेबसाईट बनाउनु

गृहपृष्ठ समाचार समाज शिक्षा/स्वास्थ्य अर्थ/बाणिज्य बज्रिका मनोरञ्जन खेलकुद अन्तरवा

प्राउने कार्य जारी अधिकृत गुप्ता ▶ मधेशी आयोगका अध्यक्ष डाक्टर विजय दत्त बाढी प्रभावित क्षेत्रको गरे स्थलगत निरीक्षण ▶ सीडीओ म

समाज

जिल्लामा पहिलो नगरपालिका परोहाले गरे प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमको शुभारम्भ

समाज 49 पटक पढिएको हस्तक्षेप देखेको

रौतहट, असार ०३ । परोहा नगरपालिकाका नगर प्रमुख शेष वकिलले प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम सफल पर्न सवैमा आग्रह गर्नु भएको छ । आज मंगवार परोहा नगरपालिकाले प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम शुभारम्भ गर्ने कार्यक्रममा वकिलले, छिमेकी राष्ट्र भारतमा चलिरहेको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मनरेगा जस्तै हामी पर्ने यो

त्यसै गरी काठमाण्डौंको अनलाईन पत्रिका मिडिया सञ्चारले **“प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम-परोहाले नगरपालिकाले गर्यो सरसफाई कार्यक्रम”** शिर्षक राखेर समाचार प्रकाशित गरेको थियो । यो कार्यक्रम रोजगारीका लागि राम्रो भएको र गाउँमा काम नपाइरहेका दलित तथा महिलाहरु वढी लाभान्वित भएको तथ्य उजागर गरेका छन । यो कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सफल बनाउनका लागि नगरका हरेक भौतिक पुर्वाधारका योजनाहरूसंग जोडेर लैजानु पर्ने देखिन्छ । समग्रमा हेर्दा संचार क्षेत्रको नजरमा कार्यक्रम प्रभावकारी भएको छ । कार्यविधिले रोक लगाएका क्षेत्रहरुमा जान सक्ने अवस्था छैन जस्तो रु. ५ लाख भन्दा माथिका योजनाहरु संचालन गर्ने, ७०% भन्दा कम रकम ज्यालामा खर्च नगर्ने आदि । यसरी छोटो समयमा भएको काम यो नगरपालिकाको लागि उल्लेखनीय उपलब्धि भएको मान्नु पर्दछ ।

९. कार्यक्रमका उपलब्धीहरु

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम नेपाली नागरिकको मौलिक हकको रुपमा रहेको रोजगारीको हकलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि संचालन भएको कार्यक्रम हो । यो कार्यक्रम परोहा नगरपालिकामा प्रवेश गर्दा यसका पक्ष र विपक्षमा धेरै बहस भएको थियो र बेरोजगारको लागि निवेदन गर्दा काम पाउने भन्दा पनि भत्ता पाइने आसमा निवेदन गर्न इच्छुक भएको पाइयो । कुल २६६२ जना बेरोजगार व्यक्तिले आवेदन गरेको अवस्थामा यो वर्ष केवल २०३ जनाले अधिकतम १८ दिन काम गर्ने मौका पाएका छन भने केहि महत्वपूर्ण उपलब्धीहरु हासिल भएका छन जसलाई वुँदागत रुपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ:

- क. श्रमिकहरुलाई नगरपालिका तथा रोजगार सेवा केन्द्रले गरेको सकारात्मक व्यवहारका कारण सुरुमा काममा आउन अनिच्छुक तथा आलोचक व्यक्तिहरु काम सुरु भएको एक हप्ता नवित्दै सहभागी हुन निवेदन गर्नु ।
- ख. महिलाहरुले समाजमा पाएको न्युनतम ज्याला भन्दा वढी ज्याला (५१७) प्राप्त गर्नुका साथै काम गर्ने समय पनि तुलानात्मक रुपमा कम हुनु ।

- ग. स्वरोजगार वन्नका लागि सीप विकास गर्न सामुहिक रूपमा रोजगार सेवा केन्द्रमा वेरोजगार व्यक्तिहरुद्वारा निवदेन गर्नु ।
- घ. रोजगार सेवा केन्द्रको समन्वयमा काममा संलग्न सबै वेरोजगार ब्यक्तिहरुलाई प्रभु बैंकले निशुल्क रूपमा सुन्य वचतमा खाता खोली दिएको ।
- ङ. काममा संलग्न २०३ जनाले नै बैंक मार्फत आफ्नो ज्याला रकम प्राप्त गरेको जसमध्ये ९५% श्रमिकले पहिलो पटक वैकिड कार्यमा सहभागि भएको ।
- च. बेरोजगार ब्यक्तिहरुको तथ्यांक संकलन भएको ।
- छ. बेरोजगारहरुको विवरण कम्प्युटरमा अद्यावधिक भएको ।

१०. कार्यक्रम संचालनमा आइपरेका समस्याहरु

- परोहा नगरपालिका प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालनमा उल्लेखनीय समस्या नआए पनि काममा केहि कठिनाई भने भएको छ । विना कुनै अभिमुखीकरण वा तालिम रोजगार संयोजकलाई स्थानीय तहमा आउनु पर्दा कार्यक्रम वारे स्पस्ट जानकारी गराउन नै कठिन भएको थियो । समग्रमा गत आ.व.मा ४ महिना मात्र चलेको यो कार्यक्रम संचालन गर्दा आइपरेका समस्याहरु निम्नानुसार रहेका छन ।
- क. कार्यविधिको अनुसुचीमा भएको वेरोजगार आवेदन फारम छपाइ सकेर वडा कार्यालयमा पठाइसके पछि संसोधित अनुसुची आयो र त्यसलाइ पनि पुन छापेर वडा कार्यालयमा पठाइ सकेपछी भएको अभिमुखीकरणमा फोटो तथा नागरिकता अनिवार्य भन्ने जनाकारी पाएको हुनाले फारम भराउने कार्यमा असहज भएको ।
 - ख. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजना संचालनको भुक्तानी प्रकृयाका वारेमा स्पस्ट नभएको (१ लाख भन्दा माथिको योजनाको ज्याला कहाँ कसरी भुक्तानी गर्ने समुहको नाममा निकाशा गर्ने वा हरेक श्रमिकको नाममा निकाशा गर्ने) कारण भुक्तानी प्रकृत्यामा असहज भएको ।
 - ग. प्रकृया अनुसार ०७५।०७६ मा आवेदन गर्दा ०७६/०७७ मा कार्यान्वयन हुने कार्यविधिको व्यवस्था भए पनि यसै वर्ष आवेदन र यसै वर्ष कार्यान्वयन गर्दा वेरोजगारको सुची तयार गर्न (२६६२ निवेदन आएका छन) कठिन भएको ।
 - घ. वेरोजगारको प्राथमिकता निर्धारण गरेर परिचय पत्र सहित काममा पठाउने व्यवस्था अनुरूप काम गर्न नसकिएको (EMIS तयारी हुन ढिलो भएका कारण)
 - ङ. आयोजनाको कम्तिमा ७०% वजेट ज्यालामा भुक्तानी गर्ने खालका दीर्घकालीन आयोजनाहरु छनौट गर्न नसकिने र नगरपालिकाका आयोजनाहरुमा समावेश गरेर लैजाने अवस्था नभएका कारण (योजनाहरु संचालन भइसकेका हुनाले) कठिनाई भएको ।

११. कार्यक्रमका अवसरहरु

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमवाट परोहा नगरपालिकामा केहि अवसरहरु देखिएका छन जसलाई वुँदागत रुपमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

- क. रोजगार सेवा केन्द्र रोजगारदाता र वेरोजगारहरुका विचको पूल वन्न सक्ने र दुवै पक्षको आवश्यकता पुर्ती हुने देखिन्छ ।
- ख. महिला वेरोजगारहरुलाई आकर्षित गर्ने खालका कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने, ३४% वेरोजगारहरु महिला रहेको यो नगरपालिकामा महिला स्वरोजगारसंग सम्वन्धित कार्यक्रमहरु सानो लगानीमा संचालन गर्न सकिने ।
- ग. युवाहरुलाई मागका आधारमा सीप र कार्य संचालनका आधारमा प्रविधि सहयोग गरेर स्वरोजगार वनाउन सकिन्छ ।
- घ. रोजगार सेवा केन्द्रलाई रोजगार वैकको रुपमा विकास गर्न सकिन्छ ।

१२. कार्यक्रमका चुनौतीहरु

परोहा नगरपालिकामा संचालित प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई आगामी दिनमा प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नका लागि केहि चुनौतीहरु देखा परेका छन जसलाई तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

- क. रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत २६६२ जना वेरोजगारको लागि नियमानुसार १०० दिनको रोजगारी दिन ३ लाख १४ हजार २०० रोजगार दिनको आवश्यकता पर्दछ । त्यसको व्यवस्थापनका लागि कम्तिमा १६ करोड २४ लाख ४९ हजार रुपैया ज्याला वापत भुक्तानी गर्नु पर्ने हुन्छ जुन हालको लागी संभव देखिदैन ।
- ख. यो कार्यक्रमका लागि अर्थ मन्त्रालयवाट विनियोजित वजेट पनि अपेक्षाकृत कम भएका कारण त्यसैका अनुपातमा यो नगरपालिकामा आउने वजेट ले २६६२ जना मध्ये कतिलाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने विषय प्रमुख रुपमा अगाडी आएको छ ।
- ग. रोजगार सेवा केन्द्रमा कार्यालय व्यवस्थापन अभिलेखीकरणका लागि रोजगार संयोजक एकलैलाई कठिन भएको
- घ. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालनमा १% कन्टेनजेन्सीले कार्यक्रम व्यवस्थानमा कठिनाई भएको ।

१३. सल्लाह र सुझावहरु

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई आगामी दिनमा प्रभावकारी रुपमा कार्य सम्पादन गर्नका लागि केहि सुझावहरु यस प्रकार रहेको छ ।

- क. आगामी वर्षको वजेट विनियोजनका लागि कार्यविधिले तय गरेको विधि वेरोजगारहरुको आवेदनलाई प्रमुख भार दिएर संसोधन गर्न ।

- ख. कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालनका लागि एकजना प्राविधिक कर्मचारी रोजगार सेवा केन्द्र अन्तर्गत नियुक्ति गर्न ।
- ग. रोजगार संयोजकलाई आवश्यक क्षमता विकास गर्न तथा सवारी साधानको व्यवस्थापन गर्न ।
- घ. रोजगारदाता निकायहरूले नगरपालिकामा आफ्नो लागि आवश्यक जनशक्तिको विवरण सहित दर्ता हुने कानुनी व्यवस्था गर्न । (नगरपालिकाको लागि)

१४. कार्यक्रममा भएको खर्च

परोहा नगरपालिकामा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन गर्नका लागि श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयबाट ३१ लाख रुपैया निकाशा भएको थियो । उल्लेखित वजेट कार्यविधिले निर्धारण गरे अनुसार नै वजेट प्रस्ताव गरिएको थियो । कार्यविधि अनुसार कम्तिमा ७०% वजेट श्रमिकको ज्यालमा भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यवस्था अनुसार २१७०००० लाख पचहत्तर रुपैया ज्यालामा भुक्तानी गर्नु पर्ने, त्यसै गरी निर्माण सामाग्रीमा अधिकतम २५% अर्थात ७ लाख ७५ हजार रुपैया खर्च गर्न सकिन्थ्यो । सुरक्षा सामाग्रीमा अधिकतम ३% अर्थात ९३ हजार रुपैया खर्च गर्न पाउने व्यवस्था थियो । भने बाँकि २ % मध्ये १ % अनुगमन सुपरिवेक्षणको लागि र १ % कन्टेन्जेन्सीको लागि खर्च गर्न सकिन्थ्यो । उल्लेखित प्रस्तावित वजेट ३१ लाख मध्ये १७ लाख ६२ हजार ४ सय ३४ रुपैया खर्च भएको छ भने १३ लाख ३७ हजार ५ सय ६६ रुपैया फ्रिज भएको छ । खर्च भएको रकम मध्ये प्रतिशतमा हेर्दा ८९.४८% अर्थात १५७६८५० रुपैया खर्च भएको छ भने निर्माण सामाग्री तथा सुरक्षा सामग्रीमा १०.५२% अर्थात १८५५८४ रुपैया खर्च भएको छ ।

१. निष्कर्ष

परोहा नगरपालिकामा संचालन भएको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम छोटो समयमा जनता माझ लोकप्रिय भएको छ जसको पुष्टि कार्यक्रम फेरि कहिले देखि सुरु हुन्छ भन्दै वेरोजगारहरूले वारम्बार रोजगार सेवा केन्द्रमा फोन तथा संपर्क गर्नुले गरेको छ । विहान देखि बेलुकी सम्म काम गर्दा ५०० रुपैया कमाउन पनि मुस्किल पर्ने यहाँको महिला समुदाय विच यो कार्यक्रम प्रभावकारी देखिएको छ भने यसलाई नगरपालिकाका अन्य भौतिक पुर्वाधारका योजनाहरूसंग जोडेर लैजान सके र रोजगारदाता निकायहरूलाई नगरपालिकाको मातहतमा सुचिकृत गर्न सके यो कार्यक्रम देशकै एउटा सफल कार्यक्रम हुने देखिन्छ ।

अनुसुची १
परोहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रोजगार सेवाकेन्द्र

कार्यालयमा रहेका सामग्रीहरूको विवरण

- ल्यापटप कम्प्युटर थान १
- क्यामेरा थान १
- ब्रदर 3 in 1 लेजर प्रिन्टर थान १
- कार्यकारी टेवल थान १
- कम्प्युटर टेवल थान १
- स्टीलको दराज थान १
- काठको स्याक थान १
- घुम्ने कुर्सी (तुलो) थान १
- सिलिड फेन थान १
- स्टेन्ड फेन थान १
- मल्टी प्लक थान १
- स्टेपलर तुलो थान १
- स्टेपलर सानो थान १
- पन्चिङ मेशिन थान १
- लेटर प्याड रोजगार सेवा केन्द्र को (१०० प्रति) थान १०
- स्ट्याम्प १ थान
- स्ट्याम्प रोजगार संयोजक थान १
- इनडेक्स फाइल तुलो थान २०
- रिड फायल थान ६

अनुसूची-२
कार्यक्रमको केही फोटोहरु

